

ELEKTRIKÄSIMASINATE KASUTAJA OHUTUSJUHEND

Kinnitatud direktori käskkirjaga 26.01.2024 nr 1.1-3/2024/3-1

1. ELEKTRIKÄSIMASINATEGA TÖÖTAMISEL ESINEVAD OHUD

Töötamisel valitsevad ohud, õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukkumine kõrgustest (redelite jm. kasutamine);
- löike-, torke- jm. vigastusoht seadme liikuvatest osadest tingituna;
- raskeid õnnetusjuhtmeid võivad põhjustada mitmesugused kukkuvad esemed;
- elektrilöögi saamise võimalus.

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- elektrikäsimasinatega töötamine on füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes ning muid ülekoormushaigusi.
- vibratsioonist tingitud vibratsioontõbi;
- müra- ja vibratsioonist tingitud vaegkuulmine.

2. ÜLDNÕUDED

- 2.1. Elektrikäsimasinatega lubatakse töötada vähemalt 18-aastaseid, mitmesugustel kutsealadel või ametikohtadel töötavaid isikuid, kes on saanud erialase väljaõppe ja selleks on teada ohutud töövõtted.
- 2.2. Töötaja peab kinni pidama töökorralduse reeglitest.
- 2.3. Elektrikäsimasinat tohib kasutada ainult valmistajatehase juhendis näidatud tööde tegemiseks. Masinad ja isoleerivad isikukaitsevahendid antakse töötajale välja allkirja vastu.
- 2.4. Plahvatusohtlikes tingimustes ja keemiliselt aktiivses keskkonnas, mille toime kahjustab metalli või isolatsiooni, on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.
- 2.5. Lume- ja vihmajärg (kui need masinad ei ole veekindlad ja neil puuduvad veekindlust tähistavad märgid) on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.
- 2.6. Töökoht peab olema küllaldaselt valgustatud.

3. ENNE TÖÖ ALGUST

- 3.1. Panna selga ettenähtud tööriietus (kinnitada lahtised rõivaosad, panna peakate, kinnitada korralikult nõöbid).
- 3.2. Vaadata üle töökoht, vabastada läbikäigud mittevajalikest esemetest. Kui põrand on libe (saastatud õli või muu libeda ainega), tuleb see ära puhastada.
- 3.3. Tööpaigas peab olema korras pistikupesade elektrikäsimasina voluvõrkude lülitamiseks. Vajaduse korral kasutada koos masinaga ka isoleerivaid isikukaitsevahendeid (kindad, kummisaapad, kummimatt).

4. TÖÖ AJAL

- 4.1. Töötamiseks kõrgel tuleb kasutada treppe või lavasid. Juhuslike esemete kasutamine jalgealusena või töötamine nõjaredelil on ohtlik ja seetõttu keelatud.
- 4.2. Enne tööle hakkamist trepilt või töötavalt lavalt tuleb kontrollida nende seisukorda ja põrandal või maapinnal püsimist.
- 4.3. Ilma isikukaitsevahenditeta on elektriseadme klemmide ja rikutud isolatsiooniga juhtmete puudutamine keelatud. See on eluohtlik!
- 4.4. Elektrikappe hooldada, neid avada või teha mistahes ümberlülitamisi tohib ainult erikorralduse alusel.
- 4.5. Töötaja peab hoidma oma töökoha korras ja koristama sealt ära mittevajalikud esemed, materjalid ja tootmisjätmed.
- 4.6. Tööriistad ja -vahendid tuleb paigutada põhimõtte järgi: vasakule need, mida võetakse vasaku käega, paremale need, mida võetakse parema käega.
- 4.7. Isoleerimata ja kindlate kaitsepiirete või tõketeta elektriseadmete voolujuhtivate osade läheduses töötada on keelatud, see on eluohtlik.
- 4.8. Avastanud kas või kõige väiksema isolatsiooni läbilöögi tunnuse, mille puhul on masina kere puudutamisel tunda kerget torkimist, tuleb seade viivitamata välja lülitada ja olukorrast teatada tööloõigu juhile. Tööd tohib jätkata alles pärast rikke kõrvaldamist.
- 4.9. Masina tohib sisse lülitada vahetult enne tööalgust.
- 4.10. Masinat käest kätte andes tuleb seda hoida ainult käepidemest. Keelatud on hoida tööriistast või juhtmest, see võib põhjustada ohtlikke olukordi.
- 4.11. Töötamisel tuleb jälgida, et toitejuhe ei keerduks ega satuks lõikeriista vastu või mõne muu purustava eseme alla või vahele. Masinate toitejuhtmed tuleb võimaluse korral üles riputada, et need ei puutuks masina töötamisel kokku kuumade, märgade või õliste pindade ega seadmetega.
- 4.12. Tööseisakutel masina asetamine põlvedele või enda vastu surumine võib põhjustada juhusliku (iseenesliku) sisselülitamise ja tekitada raskeid vigastusi.
- 4.13. Masinale tööriista kinnitades tuleb jälgida, et see oleks õiges asendis ja tugevasti kinni.
- 4.14. Töö korral, mis annab eemale paiskuvaid laaste, tolmu, kilde või sädemeid, tuleb kasutada kaitseprille.
- 4.15. Tööriista tohib vahetada alles siis, kui masin on täielikult seiskunud ja pistik võrgust eemaldatud.
- 4.16. Töödeldes detaile või konstruktsioone, mis asuvad pea kohal, tuleb kasutada kaitseprille ja kiivrit.
- 4.17. Metallilaaste tuleb eemaldada spetsiaalse konksu või harjaga, mitte palja käega või puhumisega, sest see võib kaasa tuua raskeid vigastusi.
- 4.18. Masinaga töötades tuleb jälgida, et lõikeriista ette ei satuks metallesemeid, mis võivad põhjustada lõikeriista purunemise ja töötaja vigastamise.
- 4.19. Masinate kasutamisel tuleb täita kõiki masina kasutusjuhendis antud nõudeid. Masinat tuleb hoida löökide, ülekoormuse, õlide ja saastumise eest.
- 4.20. Juhusliku seiskumise korral tuleb masina lüliti välja lülitada.

4.21. Masina pistik tuleb võrgust välja lülitada järgmistel juhtudel:

- tööriista vahetamisel või seadistamisel;
- masina viimisel ühest tööpaigast teise;
- töövaheajal;
- töö või vahetuse lõpetamisel.

4.22. Juhul, kui seintes või lagedes on süvistatud elektrijuhtmeid, tuleb aukude puurimise, soonte raumise või freesimise ajaks neist vool välja lülitada ning rakendada meetmeid voolu juhusliku sisselülitamise vältimiseks.

4.23. Kui töötamisel on oht juhuslikult vigastada süvistatud torustikke, tuleb enne töö algust torustike kraanid kinni keerata ja torustikud tühjendada.

4.24. Vältimaks ohtlikke olukordi ja töövigastusi on keelatud:

- jätta võrku lülitatud masin järelvalveta;
- anda masin üle teisele töötajale, kellel pole selleks kasutamise õigust;
- töötada nõjaredelil;
- rakendada juhtmetele või kaablitele tõmbepinget või riputada neile raskusi;
- ületada masina passis lubatud vaheajata töörežiimi;
- võtta masinalt maha vibratsioonikaitsevahendeid või tööriista juhtimise abinõusid;
- masina lahti võtmine või remontimine eriloata.

4.25. Töö tuleb kohe katkestada, kui masinal esineb kas või üks järgmistest rikestest:

- pistikühenduse, kaabli või läbiviigutoru vigastus;
- harjahoidiku katte vigastus;
- lüliti korrapäratu töö;
- harjade sädelemine, ringtuli kommutaatoril;
- määrde väljatilkumine reduktorist või ventilatsiooni avade kaudu;
- isolatsiooni põlemisele iseloomulik suits või lõhn;
- mõrad keredetailides, käepidemetes, kaitsekatetes või nende purunemine;
- tööriista purunemine.

5. PÄRAST TÖÖD

5.1. Lülitada välja masin ja ühendada see lahti vooluvõrgust.

5.2. Puhastada masin, korrastada tööpaik ja koristada ära tootmisjäägid.

5.3. Töö käigus täheldatud puudustest informeerida tööloõigu juhti.